

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 10 Mart 2020
Sayı : 1179

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cemevlerine İbadethane Statüsü Kazandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.03.03.2020

Kamil Okyay SINDIR
İzmir Milletvekili

TMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- İnsan Haklarını İnceleme - Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Esas Komisyon	İstisnalar	
Tarih :	16 Mart 2020	Esas No: 2/2711

[illegible]

TBMM
GELEN EVRAK
10 Mart 2020
No: 632339
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Cem, Alevilerin toplu halde ettikleri ibadetin adı, Cemevi ise ibadetin gerçekleştiği yerin adıdır. Cem "birlikte-topluca" yapılan bir ibadettir.

Anayasamızın 2. maddesine göre, "Türkiye Cumhuriyeti... lâik...bir hukuk Devletidir" hükmünü içermektedir. Lâiklik, devletin dinler arasında ayırım yapmadan yurttaşlarının ibadet etme özgürlüklerine saygı ve bunun için gerekli olanaklarının sağlanması ile bu olanaklara kişinin inanç özgürlüğü çerçevesinde eşit bir şekilde erişimini ifade etmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 9. maddesi inanç özgürlüğünü "Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din ve inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, açıkça veya özel tarzda ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir." şeklinde tanımlamıştır.

Anayasa'mızın Din ve Vicdan Hürriyeti başlıklı 24. maddesi ise "Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir..." hükmünü içerir ve yurttaşların kanun önünde eşitliğini ise Kanun önünde eşitlik başlığı 10.maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." şeklinde tanımlar.

Cumhuriyet'in getirdiği en büyük kazanım olan Laiklik, devletin bir dini bir başka dinden üstün görmemesi ve her bir yurttaşının inancına aynı eşitlikte yaklaşmasıdır.

Bugün ülkemizde var olan en temel sorunların başında cemevlerinin hukuki statülerine ilişkin düzenlemelerin yapılmamış olması gelmektedir. Yıllardır süren bir mücadele olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargıtay'ın vermiş olduğu cemevlerinin "ibadethane" olduğu hükmünün mevcut yasalarımızda da yapılacak değişikliklerle düzeltilmesi gerekmektedir.

Sunmuş olduğumuz teklif ile "cemevleri"ne ibadethane statüsü kazandırmış olmaktadır.

CEMEVLERİNE İBADETHANE STATÜSÜ KAZANDIRILMASI AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 16 ncı maddesinin yedinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "ibadethanelere" ibaresi "cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerlerine" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisi Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ibadethaneler" ibaresi "cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "ibadet yerleri" ibaresi "cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yer alan "ibadethaneler" ibaresi "cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri ile bunların müstemilatı;"

MADDE 6- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri gibi ibadethanelerde;"

MADDE 7- 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ibadet yerleri" ibaresi "cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 2464 sayılı Kanunun 90 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ibadet yerleri" ibaresi "cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2464 sayılı Kanunun ek 2 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri, bunların müstemilati,”

MADDE 10- 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin (b) bendinin ikinci fıkrasında yer alan “ibadet yeri ve” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 2981 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “ibadet yeri, mescit” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 2981 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İbadet yeri, mescit” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 24/2/1984 tarihli ve 2982 sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ibadethaneler” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “ibadethane” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ibadet yerleri” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ibadet yeri” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 3194 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “ibadet yeri” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 3194 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin (I) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “ibadet yeri” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 3194 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 2- İmar planlarının tanziminde, planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçları göz önünde tutularak lüzumlu cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri gibi ibadet yerleri ayrılır. İl, ilçe ve kasabalarda mülkî idare amirinin izni alınmak ve imar mevzuatına uygun olmak şartıyla cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri gibi ibadethane yapılabilir. Cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri gibi ibadet yerleri, imar mevzuatına aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez.”

MADDE 20- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 153 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İbadethanelere” ibaresi “Cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “ibadethane gibi” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri gibi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “ibadethane gibi” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri gibi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yer alan “ibadet yerleri” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesinin on altıncı fıkrasında yer alan “yıkılan ibadethane” ibaresi “yıkılan cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde ve “yerlerde ibadethane” ibaresi “yerlerde cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 13/6/2006 ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “ibadethaneler” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 16/2/2011 tarihli ve 6113 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Bir Kısım Borç ve Alacaklarının Düzenlenmesine Dair Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “ibadethanelerin” ibaresi “Cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerlerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 6 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ibadethanelere” ibaresi “cami, mescit, cemevi, kilise, şapel, sinagog, havra ve benzeri diğer ibadet yerlerine” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 29- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

